

De næstekærlige og de ukristelige

af Merete Bøye

For 34 år siden blev der lavet en undersøgelse af, hvad elever i Folkeskolens 7. klasse vidste om kristendom. Et af spørgsmålene lød: ”Hvad er næstekærlighed?” Det kom der mange pudsige svar ud af, såsom: ”Det er noget, man har til sin næste ven”. Kun få var klar over, at ordet ”næste” er det samme som ”nærmeste”, og altså betegner det medmenneske, der står overfor dig lige nu og her. Men 1981 er lang tid siden, og nu om dage er der ikke mange unge mennesker, der ikke kender ordet ”næstekærlighed”. Det er tværtimod blevet smart at tale om næstekærlighed; hvis man vil være med på noderne indenfor politik eller kultur, så ligger det én på læberne dagligt – gerne i selskab med ”tolerance” og ”humanisme”. Således er ”næstekærlighed” fx blandt Alternativets ”parti-fe og god karma-ambassadør” Jytte Abildstrøms store ønsker for fremtiden i det Danmark, hvor vi alle sammen har hjemme i klappeland.

Næstekærlighedsbegrebet er blevet hentet ud fra skammekrogen og kommet på dagsordenen, og mange vil sikkert mene, hvis man spørger dem, at det er noget af det, der siger dem mest fra Jesu forkyndelse i det hele taget. Det diskuteres blandt præster, om en prædiken må være politisk eller ej. Nogle mener, at næstekærlighedsbudet sætter en bestemt etik op for kristne mennesker, at denne etik kan formuleres som konkrete regler og forbindes med en konkret politisk linje, og at en god prædiken derfor helst skal være politisk – i den forstand, at den skal behandle konkrete politiske problemstillinger. De vil sige, at Jesus fordrer, at man tager politisk stilling og bekæmper ondskaben, hvor man ser den, også på samfundsplan.

M E D M E N N E S K E L I G H E D E N

Repræsentanter for denne holdning kan bl.a. være præsteinitiativet fra 2005, som består af en række præster, som ved forskellige lejligheder udsender underskriftsindsamlinger, hvor man samler sig om enkeltsager såsom at bruge en bestemt dag i kirkeåret som anledning til i sin prædiken at kritisere regeringens indvandrerpolitik, eller støtte de afviste irakiske asylansøgere, der i 2010 under stor mediebevågenhed blev ”holdt skjult” i Brorsonskirken i København. Det kan være bisper som fx Peter Fischer-Møller, der for nylig i netavisen altinget.dk har kaldt Ventres ønske om at skære i u-landshjælpen for ”fejdt og dumt”. Eller det kan være folkekirkelige, skatteyderbetalte, biskoppeligt nedsatte ”netværk af ressourcepræster”, Folkekirkens Asylsamarbejde, som for få dage siden var årsag til en artikel med overskriften ”Folkekirken vil gerne opfordre alle til at tage hånd om de mange flygtninge, der kommer til Danmark” på dr.dk. ”Hvis du skal til gudstjeneste i morgen, så kan du godt regne med, at den kommer til at handle om flygtninge-problematikken.

Samtlige af landets kirker vil nemlig sætte fokus på flygtninge i forbindelse med FN's internationale flygtninge dag i dag”, lød den løgnagtige billedtekst.

Mine egne politiske holdninger vil jeg her ikke ytre mig om, da de er irrelevante for mit ærinde. Det, jeg fæstner mig ved, er, at præsterne bag foretagender som Præsteinitiativet og Folkekirkens Asylsamarbejde opfordrer til, at man tager sin egen politiske holdning med op på prædikestolen og udbreder den, som om det var den eneste rigtige at indtage for en kristent menneske. præst, journalist og direktør for Kirkeligt Medieakademi Svend Løbner gik d. 7. februar 2012 så vidt som til at kalde Dansk Folkepartis holdninger til udlændinge for ”ukristelige” i sin blog på kristendom.dk. Han mente, at DF var ”koldt og kynisk” og drog en fortærsket parallel til lignelsen om den barmhjertige samaritaner, som de gode mennesker på venstrefløjten som bekendt elsker at misforstå.

Svend Løbner fælder her en religiøs dom over sine politiske modstandere. De er ikke blot primitive eller vildledte, de er slet og ret ”ukristelige”. Der er meget kort vej til ligefrem at kalde dem onde. Når et medlem af en kristen kirke med Bibelen i hånden kalder andre medlemmer af samme kristne kirke for ”ukristelige”, så er det det samme som at sige, at man selv – i modsætning til den anden – er et ”kristeligt” menneske, der ”handler kristeligt” i kraft af den besindelse på ”medmenneskeligheden”, der kommer til udtryk i netop ens eget politiske eller teologiske program.

SPLINTEN OG BJÆLKEN

Nogen har en gang humoristisk gjort opmærksom på, at når der nu åbenbart er så mange næstekærlige præster i landet, så er det i grunden mærkeligt, at det er så svært at hverve frivillige til Sct. Nicolaitjenesten. Det er vittigt sagt, for det synliggør det problem, at næstekærligheden tit udvander i praksis, når man glemmer, at budet først og fremmest er talt til én selv og ikke til de andre. Noget kunne tyde på, at det hører med til at være menneske, at man har svært ved at få teori og praksis til at gå op i en højere enhed, når det gælder næstekærlighed. Ånden er villig, men kødet er skrøbeligt, og meget, der måske nok begynder med en ægte vilje til det gode, har en ulykkelig tendens til at ende i hykleri og bedreviden – og ofte uden at man overhovedet opdager det selv. Det er den gamle historie om splinten og bjælken endnu en gang.

Næstekærlighedsbudet er en fordring, der lyder til hvert enkelt menneske: det enkelte menneske må gøre op med sig selv, hvad der i et givet møde med et andet menneske er det rigtige at gøre. Som punkt på et teologisk eller politisk program tager det sig altid forlorent ud, fordi det så nemt får karakter af en moralsk pegefinger, der altid er rettet bort fra én selv, som jo har den rette ”kristelige” habitus, hen mod de andre, de ”ukristelige”, de urene med øjnene fulde af splinter.

Jesus kom ikke for at udpege, hvem der er næstekærlige og hvem, der ikke er; han kom for at elske sin næste. Gå du ud og gør ligeså, siger han. Ikke ”gå du ud og prædk, hvad de

andre skal gøre for at opføre sig næstekærligt". At efterleve næstekærlighedsbudet sådan som det skal efterleves, dvs. konkret, i praksis, hver dag, og uden tanke for mig selv, er så godt som umuligt for mennesker. Og dog er budet lige stort og lige ubetinget. Det må simpelthen skingre i øjne og ører på enhver, der læser og hører det, som har et nogenlunde realistisk syn på sin egen formåen til det gode. Viljen har jeg, som Paulus siger, men udføre det gode kan jeg ikke. For det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. Jeg finder altså den lov, at jeg, skønt jeg vil gøre det gode, kun evner det onde. For jeg glæder mig inderst inde over Guds lov. Men jeg ser en anden lov i mine lemmer.

DER FINDES IKKE KRISTELIGE MENNESKER

Vi er med andre ord alle sammen "ukristelige" i den forstand, at ingen af os er kriste-lige, dvs. Kristus-lignende. Han var virkelig næstekærlig, og han så virkelig klart, hvad der var det rigtige at gøre i enhver situation. Anderledes står det til med os. Hvilken politisk lejr, vi så end identificerer os med, så har de fleste af os nok viljen til at gøre det gode. Med evnerne dertil ligger det straks mere småt. Næstekærlighedsbuddet forstår vi nok; det er rørende enkelt: handl altid til dit medmenneskes bedste. Hvad der konkret er det bedste at gøre i en given situation, er knapt så enkelt at gennemskue, og derfor er det også for nemt, når præster eller andre finder for godt med Bibel i hånd at holde dom over regeringen og alle dens vælgere. Det tilkommer ikke præsterne at ransage deres medmenneskers hjerter og nyrer og – i ornat og fra prædikestolen – sætte sig til doms over deres (politiske) motiver og handlinger.

Den, der bedømmer mig, er Herren. Fæld derfor ikke dom før tiden, før Herren kommer! Han skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil. (1. Kor. 4.4-5)